

Tramvaiul se opri în colțul străzii Canuda, făcând să răsunе de mai multe ori clopotul care anunța capătul liniei. „Cauze care nu țin de controlul și de voința companiei“, anunța controlorul, ale cărui cuvinte împrumutaseră, brusc, un ton sobru. Acesta, un băiat imberb, cu un aer bolnăvicios, în ultima jumătate de oră, nu făcuse altceva decât să se învârtă cu o stângăcie înduioșătoare în jurul singurei domnișoare din vagon, dar acum, silit de împrejurări, strângea mânerul semnalului de alarmă cu siguranța unui profesionist trecut prin tot felul de situații neprevăzute.

– Vă rugăm să părăsiți vehiculul în ordine! repeta el, sprijinindu-se acrobatic de treapta ușii laterale și rotindu-și neîncetat mâna dreaptă. Nu vă apropiați de cai! Păstrați biletele pentru reclamații ulterioare!

Patru vehicule de pompieri, ale căror cai fuseseră deshămați, ocupau aleea centrală a bulevardului La Rambla¹, luptându-se cu flăcările unui incendiu care, după toate aparențele, depășea cu mult posibilitățile lor modeste. Unul dintre vehicule invadase, cu tot arsenalul său de tulumbe, strada care cobora spre mare, în timp ce, de jur împrejur, se adunaseră zeci de curioși, fără să le pese că stăteau chiar pe șinele de tramvai care treceau pe acolo. Se uitau atenți când

---

¹ Bulevard care coboară de la Piața Catalunya până în port. Are, pe mijloc, o alee pietonală, mărginită de două șiruri de arbori și, pe laturi, două benzi de circulație pentru vehicule, fiecare cu câte un trotuar. (n.tr.)

la agitația neputincioasă a pompierilor, când la vâlvătaia care mistuia, cu pocnete frenetice, o clădire de patru etaje aflată în colțul celuilalt trotuar. Rămășițele indescifrabile ale unui mare afiș comercial încă mai atârnau la parterul clădirii, din care acum aproape că nu mai rămăsese altceva decât o carcasă înnegrită și fumegândă: toate geamurile săriseră în aer din cauza căldurii, iar cioburile, împrăștiate pe caldarâm ca o dără de confetti venețiene, scânteiau minunat în străfulgerările multicolore ale flăcărilor. Pălcuri răzlete de bărbați și femei se strânseseră pe la colțurile străzilor învecinate, pe la ușile cafenelelor, la balcoanele clădirilor încă neevacuate de poliție, în timp ce roiuri de copii alergau de colo colo pe stratul fin de cenușă și sticlă spartă care acoperea strada principală. Clopotele bisericii Belén, răsunând frenetic deasupra Pieței Boquería, dăduseră semnalul de alarmă la izbucnirea incendiului, în timp ce lângă fântâna Canaletas, printre cisternele a două tulumbe de pompieri, un cor de călugărițe de la mănăstirea Santa Teresa își înălța rugăciunile către cer în mijlocul indiferenței generale.

În toiul aceluși vechi ritual urban care se desfășura în jurul nostru, nimeni nu avea ochi decât pentru jocul flăcărilor.

– Părășiți vagonul în ordine, vă rog! Nu vă apropiați de cai!

În ciuda a tot ceea ce se întâmpla, mă bucuram că se încheiase călătoria și că puteam să simt pământul sub picioare. Neliniștea cailor agitați se resimțise în mersul tramvaiului încă de la prima curbă a Pieței Catalunya, când mirosul inconfundabil de ars ajunsese să domine celelalte mirosuri obișnuite în partea aceea a orașului, iar acum, la colț cu strada Canuda, în imediata apropiere a focului, puțin a lipsit ca bidiviii, în număr de patru, să nu se scuture cu totul de orice fărâma de supunere cu care se deprinseseră, lăsându-se în voia celui mai pur instinct de animale speriate.

Nu mi-ar plăcea să fiu acum în pielea vatmanului, mă gândeam în timp ce coboram ultimele două trepte ale scării laterale. Și nici a controlorului. Și nici a vreunui curios din mulțimea care contempla cum evolua incendiul fără să se urnească din mijlocul șinelor.

– Aceasta, domnule, este mireasma tinereții mele, îmi spuse atunci unul dintre numeroșii bătrâni care observau scena lângă mine.

– Mă scuzați, ce spuneți?

– Mirosul de ars de pe La Rambla. Mirosul acesta.

Bărbatul adulmecă aerul de dinaintea sa cu o plăcere exagerată.

– Îl simt și parcă văd din nou cum ard toate mănăstirile.

I-am zâmbit politicos.

– Trebuie să fi fost un adevărat spectacol.

– Cum nu se poate mai bine spus, tinere.

Bărbatul mai inhală câteva guri de fum, apoi suspină sonor:

– Focul se întindea de la un zid la altul. În aer mirosea a rasă monahală arsă. Și, până la urmă, pentru ce?

Până la urmă, pentru ca niște călugărițe să se ia de mână și să se roage cât puteau de tare lângă o fântână a cărei apă, după câte se pare, nimeni nu știa cum să o transporte până la clădirea pe care flăcările o mistuiau chiar dinaintea ei. M-am gândit la asta fără să o spun însă.

– Ce n-aș da să fi putut asista și eu!

– Dacă ați fi asistat, acum ați fi la fel de bătrân ca mine. N-aveți de ce să vă pară rău.

Bărbatul își înclină puțin capul și o luă pe La Rambla în jos, adulmecând încă aerul cu ochii umeziți de nostalgia zilelor fericite din timpul incendierii mănăstirilor din 1835.

În timp ce-l vedeam dispărând printre celelalte umbre omenеști strânse în jurul incendiului, m-am gândit că, fără doar și poate, bătrânul nu era singurul locuitor al Barcelonei care, în noaptea aceea, avea să viseze la vremurile îndepărtate ale tinereții pierdute.

Barcelona era singurul oraș din lume unde bătrânilor li se puneau un nod în gât de fiecare dată când simțeau miros de căramidă arsă.

Un oraș în care bunicii visau să incendieze biserici, iar nepoții să facă bani.

Controlorul își făcuse datoria de a-i evacua pe toți călătorii din tramvai și acum stătea liniștit de vorbă cu vatmanul coborât de pe capră. Căii încă nu fuseseră deshămați de la sistemul complicat de

curele care îi lega de vehicul, iar în jurul lor se strânsese o ceată de copii curioși să afle a nu știu câta noutate a dimineții. Pe aceeași scenă mai dădeau târcoale un câine fără un picior, dintr-o rasă nedefinită, și un cerșetor cu capul acoperit cu o pălărie tricorn albastră. Înainte să mă întorc spre clădirea în flăcări, privirea mea a zăbovit câteva clipe asupra acestui tandem ciudat: cerșetorul bărbos, îmbrăcat în zdrențe, și câinele lui fără un picior.

Acela a fost momentul când, îmi amintesc prea bine, în marea de capete negre care ocupau aleea centrală a bulevardului La Rambla, am văzut ivindu-se părul roșu al Fionei Begg.

Și tot atunci puțin a lipsit să nu mor strivit de patru cai nestăpâniți.

Totul s-a petrecut în câteva clipe. Am zărit-o pe Fiona pe aleea centrală bulevardului La Rambla și am făcut instinctiv un pas înspre ea, trecând peste șinele blocate ale tramvaiului. Chiar în momentul acela, caii au început să lovească furios cu copitele în pietrele pavajului și să se scuture înnebuniți în chingile lor, gata s-o pornească din nou pe La Rambla în jos, cu toată impetuoșitatea groazei pulsând în sângele lor bătrân.

Îmi amintesc cum, în acele fracțiuni de secundă, primii doi cai mă țintuiau cu ochii ieșiți din orbite. Îmi amintesc sudoarea ridicându-se ca un abur de pe spinarea lor și pulberea de cenușă ce le acoperea coamele negre-tăciune. Îmi amintesc boturile lor umede, căscându-se și închizându-se întruna. Îmi amintesc mirosul răsuflării lor cu o clipă înainte să mă prăbușesc și țipetele copiilor fugind încoace și încolo și durerea crâncenă a unui impact care nu a ajuns să se mai producă.

– Vă simțiți bine, domnule?

Îngenuncheat lângă tramvaiul oprit din nou, mi-am ridicat ochii spre locul de unde venise întrebarea și l-am văzut pe cel care, după toate aparențele, tocmai îmi salvase viața.

Era un tânăr înalt și subțirel, cu o înfățișare plăcută, chipul palid și obrazul bărbierit în întregime. Ca și mine, să fi avut cu puțin

peste douăzeci de ani. Era îmbrăcat cu niște pantaloni negri cu o croială englezească impecabilă și o redingotă strânsă pe corp de sub care ieșea o cravată lată, legată cu un nod cam extravagant. Avea cei mai albaștri ochi pe care îi văzusem de când mă întorsesem la Barcelona, iar de sub jobenul care îi încorona capul i se ivea părul des și aproape tot la fel de roșu ca al Fionei.

Mâna stângă a tânărului îmi susținea cu fermitate antebrațul drept: din câte puteam să-mi dau seama, același de care trăsese puțin mai înainte ca să mă ferească din calea cailor agitați.

– Cred că da, am murmurat, ridicându-mă în picioare cu ajutorul lui și cântărind situația din proaspăta mea perspectivă de supraviețuitor al unui accident.

Nicio mână, niciun picior nu-mi fuseseră strivite de copitele cailor. Nu aveam niciun os rupt, sucit, niciunul nu se întrevedea printr-o rană deschisă. Nu apăruse niciun firicel de sânge.

– Nicio daună ireparabilă, conchise tânărul, în timp ce schița un surâs puțin forțat și îmi slăbea brațul din strânsoare.

Atunci s-a îndepărtat câțiva pași, mi-a cules pălăria din balta norioasă unde căzuse și mi-a întins-o cu un gest oarecum ceremonios.

– Mi-e teamă însă că pălăria nu va mai fi aceeași.

În acest moment, am observat că mă înconjuraseră patru sau cinci bărbați în uniformă, cu un aer îngrijorat și pe ale căror chipuri se citea sollicitudinea, în mai mică sau mai mare măsură. În spatele lor, la o distanță prudentă de șinele tramvaiului, o sută de perechi de ochi erau ațintite asupra mea. Preț de câteva clipe, incendiul de pe strada Canuda trecuse într-un plan secund pentru ca eu și spectaculoasa-mi moarte ratată să ne transformăm fulgerător în protagoniști. În spatele cisternei pompierilor, alți doi bărbați îmbrăcați în uniformă, poate vatmanul și controlorul cel firav, se tot luptau cu cei patru cai zbuciumați. Bidiviii încă se mai zbăteau ca niște demoni negri prinși în atelaj, doar că acum nu mai păreau vestitorii morții spumegând cumplit, ci niște biete animale de povară speariate și scăldate în sudoare.